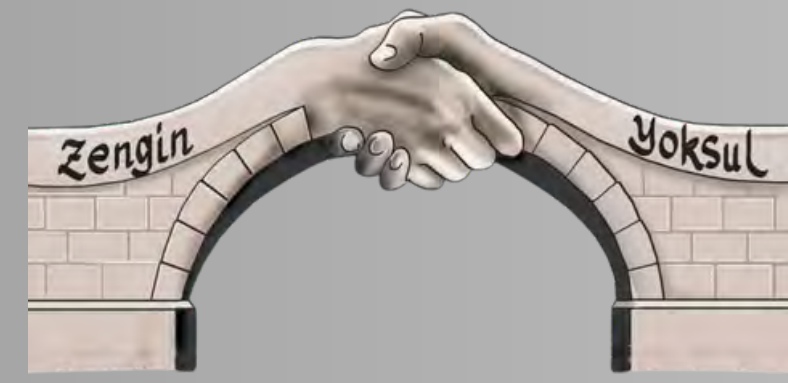

KAVRAM HARİTALARIYLA ZEKAT İBADETI

İÇİNDEKİLER

- *İbadet nedir, niçin yapılır ve çeşitleri
- *Sadaka çeşitleri
- *Sadaka ile ilgili bazı kavramlar
- *Zekatın hükmü
- *Zekatın farz oluşunun şartları
- *Zekat kime verilir, kime verilmez
- *Zekat nelerden ne kadar verilir
- *Zekat ile ilgili özet tablo
- *Fıtır Sadakası ve diğer sadakalar
- *Sadaka verirken nelere dikkat edilir
- *Sadakanın hikmetleri (faydaları)

KAYNAKLAR

- *K.Kerim Meali (DİB Yayınları)
- *İslam İlmihali, Diyanet
- *<https://kurul.diyaret.gov.tr>
- *<https://islamansiklopedisi.org.tr>
- *<https://www.islamveihsan.com>
- * DKAB Ders Kitapları

HAZIRLAYAN

TEVFİK CENGİZ
DKAB Öğretmeni
Yaka Çumralıoğlu
KIZ AİHL
Konya/Meram

İBADET

NEDİR?

*İbadet; "itaat etmek, boyun eğmek, kulluk etmek" anlamına gelir. Dinî bir terim olarak ise; "Mükellef olan kişinin Rabbine tazim için yaptığı, fiil ve niyete bağlı olarak yapılmasında sevap olan ve Allah'a yakınlık ifade eden şuurlu itaat" demektir.

*"İbadet", genel anlamı ile kulluk demektir. Kulluk, Yaratıcı Kudret'in varlığını bilip O'na inanma, O'nun istediği gibi bir hayat yaşama ve O'na itaat etme bilinç ve iradesinin eyleme dönüştürülmesi ile gerçekleşir. *İbadet, kulluğun maddî ve manevî pratik göstergeleridir

NİÇİN YAPILIR?

*İnsanların yaratılış gayesi, Allah'a ibadet etmektir. *"Ben cinleri ve insanları ancak bana ibadet etsinler diye yarattım" (Zâriyât, 51/56) ayeti, bu gerçeği ifade etmektedir.

*İnsan; yaratılış itibarı ile üstün bir kuvvete bağlanmaya, ondan güç almaya muhtaç olduğu için.

*Verilen sayısız nimetlere karşı Mün'im-i Hakikî olan Allah(C.C.)a teşekkür etmek için.

*Allah(C.C.), sırf emrettiği için; veya Cennet ümidi ya da Cehennem korkusu için.

*Allah'a, ibadet ve tâzime lâayık olduğu için ibadet etmek. Bu ibadetin en yüksek derecesidir

ÇEŞİTLERİ

Bir davranışın ibadet olabilmesi için; kişide iman, niyet ve ihlas olması gerekir.

Uygulama itibarıyla ibadetler dört kısma ayrılır:

- a) İman, ihlas, niyet, tefekkür, marifet, sabır, takva gibi kalbî ibadetler.
- b) Namaz, oruç, dil ile zikir ve dua, insanlara iyi muamele gibi beden ile yapılan ibadetler.
- c) Zekât, sadaka, akirlere yardım, Allah yolunda infak gibi mal ve servetle yapılan ibadetler.
- d) Hacca gitmek, cihat etmek gibi hem mal hem de beden ile yapılan ibadetler.

FAYDALARI

*En büyük faydası, Allah'ın rızasını kazanmaktır ki, bunun tek yolu da iman ve ibadettir.

*Dünya ve ahiret hayatını şekillendirir. * Güzel ahlâkın gelişmesine katkıda bulunur,

*İnsanın cenneti kazanmasını ve cehennemden uzaklaşmasını sağlar.

*Toplumda birlik ve beraberliği sağlar; yardımlaşma, paylaşma ve dayanışmayı artırır.

*Toplumda din, vicdan, merhamet, adalet kavramları yerleşik hale getirir.

*İç huzuru sağlar, *Günlük hayatı zaman bakımından düzenler.

SADAKA ÇEŞİTLERİ

(Sadaka hem maddi hem de manevi iyilik ve yardımları içeren ve zekât ve diğer yardım çeşitlerini kapsayan geniş bir ibadettir.)

FARZ OLAN (Zekat)

Zekât sözlükte; artma, temizlenme, bereket, arınma gibi anlamlara gelir. Terim olarak ise zekât, dinî açıdan zengin sayılan Müslümanların, her yıl mal veya paralarının kırkta birini (yüzde iki buçukunu) ibadet niyetiyle fakirlere vermeleridir.

VACİP OLAN (Fıtır Sadakası)

Halk arasında fitre diye bilinen fıtır sadakası (sadaka-i fıtır); insan olarak yaratılmanın ve Ramazan bayramına ulaşmanın bir şükrü olarak; dinen zengin olup Ramazan ayının sonuna yetişen Müslüman'ın, belirli kimselere vermesi vâcip olan bir sadakadır.

SÜNNET(NAFİLE) OLAN (Sadakayı câriye)

Allah rızası için yapılan, farz ve vacip olmayan, her türlü maddi ve manevi yardımlardır. Nafile sadakanın en güzellerinden biri sadakayı câriye denilen sürekli devam eden sadaka çeşididir.

SADAKA İLE İLGİLİ BAZI KAVRAMLAR

01 ZEKAT NEDİR?

- Sözlükte artma, çoğalma, temizlik, bereket, iyi hal ve övgü gibi anlamlara gelen zekat, dînî bir terim olarak, belirli bir malın bir kısmının Allâh rızası için belirli kişilere verilmesi demektir.

02 SADAKA NEDİR?

- Sadaka hem maddi hem de manevi iyilik ve yardımları içeren geniş kapsamlı bir ibadettir. Dinî bir kavram olarak sadaka : Allah (cc) yolunda harcama yapma, Allah (cc) rızası için yapılan her türlü iyilik ve yardım.

03 İNFAK NEDİR?

- İnfak, Müslümanın Allah'ın (c.c.) rızasını kazanmak için sahip olduğu mallardan harcama yapması, bağışta bulunmasıdır.
- İnfak, para ve mal ile yapılan yardımları içine alır.

04 NİSAP MİKTARI NEDİR?

- Nisap ise, zekât, sadaka-i fıtır gibi ibadetlerle mükellef olmak için konulan asgarî zenginlik ölçüsüdür. Hadislerde belirlenen nisap miktarları; 561 gr. Gümüş; 80,18 gr. altın; 40 koyun veya keçi, 30 sığır, 5 deve; 650 kg. tahıl şeklinde sıralanabilir.

BİLGİ

İslâm'ın beş temel esasından biri olan zekat, hicretin ikinci yılında Medîne'de farz kılınmıştır. Malî bir ibadettir. Farziyeti, kitap, sünnet ve icma' ile sabittir

HADİS

“İslâm beş esas üzerine kurulmuştur. Allâh'tan başka ilah bulunmadığına, Muhammed'in Allâh'ın Resulü olduğuna şahadet etmek, namaz kılmak, zekat vermek, haccetmek ve Ramazan orucunu tutmak”
(Buhârî, İman, 1. I, 8)

AYET

“Ey Muhammed, servet sahiplerinin mallarından zekât al; zekât, onların mallarını temizler, vicdanlarını arıtır.”
(Tevbe suresi , 103. ayet)

ZEKATIN HÜKMÜ

HADİS

“Cömert kişi Allah'a yakın, cennete yakın, insanlara yakın, cehennemden ise uzaktır. Cimri kişi ise Allah'tan uzak, cennete uzaktır...” (Tirmizî, Birr, 56)

AYET

“Namazı kılın, zekâtı verin, önceden kendiniz için yaptığınız her iyiliği Allah'ın katında bulacaksınız...”
(Bakara suresi , 110. ayet)

AYET

“Mallarını gece ve gündüz, gizli ve açık hayra sarf edenler var ya, onların mükâfatları Allah katındadır. Onlara korku yoktur, üzüntü de çekmezler.”
(Bakara suresi, 274. ayet)

ZEKATIN FARZ OLABİLMESİ İÇİN HANGİ ŞARTLAR GEREKİR?

Mükellef Olmak

*Zekât verecek kimsenin müslüman, hür, akıllı ve ergen olması gerekir.

*Gayr-i müslimlere, köle ve cariyelere, akıl hastalarına ve çocuklara zekât farz değildir.

Nisap Miktarı Mala Sahip Olmak

Kişinin, kendi evinin ve ailesinin temel ihtiyaçlarını (gıda, giyim, eğitim, sağlık, barınma, ulaşım vb.) karşıladıktan ve borçlarını ödedikten sonra, nisap miktarı veya daha fazla mala sahip olması gerekmektedir. Bu miktara ulaşmayan kişilere zekât farz değildir.

Malın Üzerinden Bir Yıl Geçmiş Olmak

*Zekâtın farz olması için nisap miktarı malın üzerinden bir kameri yılın geçmesi gerekir.

*Altın, gümüş, para ve ticaret mallarının zekâtı ile hayvanların zekâtı her yıl bir kere ödenir.

*Tarım ürünleri ve meyveler, yılda birden çok ürün verme durumuna göre ödenir. Bunlarda bir yılın geçmesi şartı yoktur.

Mala Tam Olarak Sahip Olmak

*Zekâtı verilecek malın mülkiyetine sahip olmanın yanında, bu malın fiilen mülk sahibinin elinde olması veya onun hüküm ve tasarrufu altında bulunması gerekir.

Niyet

Diğer ibadetlerde olduğu gibi zekâta da niyet şarttır. Hz. Peygamber (s.a.s): “Ameller niyetlere göredir” buyurmuştur. Zekât vermek namaz gibi bir ibadettir. Bu yüzden nafile sadakadan onu ayırmak için niyet şarttır.

İslam dini, mükellef olan insanlardan bazı şeyleri yapmalarını, bazı şeyleri yapmamalarını istemiş, bazı şeyleri de yapıp yapmamakta onları serbest bırakmıştır. Böylece, dinin emrettiği şeyleri yapmak ve yasakladığı şeylerden sakınmakla yükümlü olan, ergenlik çağına gelmiş akıllı insana **mükellef** denir.

Dinimize göre kişi, bakmakla yükümlü olduğu aile fertlerine zekât veremez. Çünkü bunlara bakmakla yükümlüdür. Bunlar dışında kalan; kardeş, amca, hala, dayı, teyze gibi yakınlarla ise zekât verilebilir.

ZEKKAT NELERDEN NE KADAR VERİLİR?

Nelerden zekât verilir?	Ne oranda zekât verilir?
Altın, gümüş, para ve ticaret ürünleri	1/40 (100 % 2,5)
Koyun, keçi	1/40 (40'tan 120'e kadar 1, 120'den 200'e kadar 2 koyun)
Sığır-manda	1/30 (30 için 1 tane verilir.)
Deve	5 deve için 1 koyun veya 1 keçi verilir.
Toprak ürünleri	Masraf yapılmamışsa 1/10 (Öşür) Masraf yapılmışsa 1/20
Madenler	1/5

ÖZET BİLGİ

Kimler zekât verir?	Nelerden zekât verilir?	Ne oranda zekât verilir?	Kimlere zekât verilir?	Kimlere zekât verilmez?
Dinen zengin Müslümanlar	Altın, gümüş, para ve ticaret ürünleri	1/40 (100 % 2,5)	• Yoksullara, • Düşkünlere, • Zekât toplayan memurlara, • Gönülleri İslam'a ısındırılacak olanlara, • Kölelere, • Borçlulara, • Allah yolunda olanlara verilir.	Bir kişi • Annesine • Babasına • Dedesine • Ninesine • Kendi çocuğuna ve toruna • Zengine • Müslüman olmayana zekat veremez.
	Koyun, keçi	1/40 (40'tan 120'e kadar 1, 120'den 200'e kadar 2 koyun)		
	Sığır-manda	1/30 (30 için 1 tane verilir.)		
	Deve	5 deve için 1 koyun veya 1 keçi verilir.		
	Toprak ürünleri	Masraf yapılmamışsa 1/10 (Öşür) Masraf yapılmışsa 1/20		
	Madenler	1/5		

FİTİR SADAKASI

1

NEDİR

- Fıtır sadakası (sadaka-i fıtır); insan olarak yaratılmanın ve Ramazan bayramına ulaşmanın bir şükrü olarak; dinen zengin olup Ramazan ayının sonuna yetişen Müslüman'ın, belirli kimselere vermesi vâcip olan bir sadakadır.

2

KİMLER VERİR

- Ramazan Bayramı'na kavuşan, temel ihtiyaçlarının ve bir yıllık borçlarının dışında nisap miktarı (80,18 gr. altın veya bu değerde) mala sahip olan Müslümanlar kendileri ve velâyetleri altındaki kişiler için fıtır sadakası vermekle yükümlüdürler.

3

KİMLERE VERİLİR

- Fıtır sadakası, kişinin bakmakla yükümlü **olmadığı** yoksul Müslümanlara verilir.
- Kişi ana, baba, dede, nene, çocuklarına, eşine ve zenginlere veremez.

5

MİKTARI NE KADARDIR

- Fitre, bireylerin günlük gıda ihtiyacını karşılamak için belirlenen yardımdır. Miktarı, sabah ve akşam yemekleri için bir kişinin günlük gıda masrafı hesaplanarak belirlenir ve her yıl Diyanet tarafından tespit edilir.

4

NE ZAMAN VERİLMELİDİR

- Fıtır sadakasının vâcip olma zamanı Ramazan Bayramı'nın birinci günü olmakla birlikte, bayramdan önce de verilebilir. Hatta bu daha faziletlidir. Nitekim bayram namazından önce verilmesi müstehap kabul edilmiştir.

SÜNNET OLAN SADAKALAR

NEDİR

Allah(C.C.) rızası için yapılan, farz ve vacip olmayan, her türlü karşılıksız maddi ve manevi yardımlardır.

ÖZELLİKLERİ

- *Sünnettir.
- *Şart ve sınırları yoktur.
- *Herkes istediği zaman verebilir.
- *Hem maddi hem de manevi yardımlardır.

ÖRNEKLER

- *Sadaka-i Cariye (Allah rızası için yol, köprü, çeşme, mescid, hastahane ve okul gibi hayır yerleri yapmak.)
- *Fakirlere yardım
- *Küsleri barıştırmak
- *Gülümsemek gibi

BİR HADİS

(Müslim, Vasiyye, 14.)

“İnsan ölünce üç şey dışında ameli kesilir. Sadaka-i câriye yani faydası kesintisiz devam eden hayır, kendisinden faydalanan ilim ve kendisine dua eden hayırlı evlat.”

**SADAKA (ZEKAT,
FITRE ...)
VERİRKEN
NELERE DİKKAT
EDİLMELİDİR?**

01

Her şeyden önce, kişi samimiyet ve ihlâsla, yalnızca Allah rızasını gözeterek vermelidir.

02

Gösterişe(riya) kaçarak ve dünyevî menfaat beklentileriyle infakta bulunulmamalıdır.
(Bkz. el-Bakara, 264)

03

Başa kakmak ve incitmek sûretiyle sadakalar boşa çıkarılmamalıdır.
(Bkz. el-Bakara, 262-264)

04

Kişi, gönül huzuruyla kabul edemeyeceği kalitesiz ve sıradan eşyaları, fakirlere infak amacıyla vermemelidir.
(Bkz. el-Bakara, 267)

SADAKANIN(Zekat, Fitre ...) HİKMETLERİ

